

АНОТАЦІЯ

Голіч Н.В. Адаптивні стратегії розвитку підприємств малого бізнесу харчової промисловості в умовах децентралізації. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії з економіки за спеціальністю 051 – Економіка (галузь знань 05 – Соціальні та поведінкові науки). – Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя Міністерства освіти і науки України, Тернопіль, 2021.

Дисертація присвячена дослідженню, аналізу, обґрунтуванню теоретико-методичних положень та визначенню й розробленню науково-методологічних підходів і практичних рекомендацій щодо раціональної імплементації адаптивних стратегій розвитку підприємств малого бізнесу харчової промисловості в умовах децентралізації. Здійснено наукове узагальнення засад формування адаптивних стратегій розвитку та визначено нові види стратегій управління в процесі адаптаційних змін. У роботі досліджено наукові підходи до визначення поняття «малий бізнес», в якому зосереджено увагу на процесі реалізації підприємницької діяльності, що формується та розвивається на основі бізнес-ідеї, запропонованої підприємцем у межах встановлених нормативно-правових стандартів з боку держави. Охарактеризовано еволюцію розвитку малого бізнесу в Україні, на основі чого проаналізовано нормативно-правове забезпечення формування цього сектору економіки. Окреслено основні заходи підтримки малого бізнесу на етапах виходу з пандемії COVID-19 із виділенням основних стабілізуючих напрямів розвитку суб'єктів малого підприємництва та визначенні особливостей їх функціонування на ринку, адаптованих до нових умов.

Дослідження основних процесів адміністративно-територіального реформування в Україні дозволило виявити, що децентралізація влади сьогодні може покращити відносини між владою та бізнесом на регіональному та місцевому рівнях шляхом формування відповідних умов

співпраці, оскільки вони є взаємозалежні у розвитку один одного. Нові умови функціонування малого бізнесу зумовили дослідження сутності понять «адаптація підприємства» та «адаптивна стратегія». Перша з даних дефініцій визначається автором як сталий процес пристосування, що розпочинається із моменту створення підприємства до моменту його повної ліквідації задля забезпечення результативності функціонування та стратегічної стійкості через систему адаптаційних заходів і дій. Друге поняття пропонується розглядати в авторській інтерпретації як стратегію, спрямовану на розвиток підприємства у майбутньому в умовах невизначеності ринкового середовища, що передбачає лише відправну проєктну дію, вибір щодо прийняття наступних рішень залежить від результатів попередніх робіт, а заключний ефект – від кожного пройденого етапу.

Отримала подальшого розвитку методика щодо генерування адаптивних стратегій розвитку підприємств малого бізнесу. Зокрема, наведений методичний інструментарій щодо вибору стратегії адаптивного розвитку підприємств малого бізнесу в умовах децентралізації, в якому запропоновано використання коефіцієнта адаптаційних можливостей та показників фінансового стану підприємства для доцільного визначення його адаптивної стратегії.

Проведено деталізований аналіз тенденцій розвитку харчової промисловості на загальнодержавному та регіональному рівнях та визначено важливість даної галузі для економіки країни в умовах адміністративно-територіальної реформи та потребу щодо забезпечення продовольчої безпеки країни в умовах кризових явищ, зокрема таких, як пандемія COVID-2019. Здійснено компаративний аналіз розвитку та функціонування хлібопекарської галузі як одного з основних видів діяльності харчової промисловості, що дозволило визначити структуру даної сфери, а також кількість підприємств малого бізнесу, які задіяні в харчовій промисловості. Проаналізовано стан розвитку малого бізнесу в Тернопільській області, зокрема, в структурі хлібопекарської галузі, що дало змогу виявити основні

пріоритети та загрози для підприємств малого бізнесу в досліджуваній сфері. Проаналізовано фінансово-економічний стан діяльності підприємств хлібопекарської галузі Тернопільської області СМП «Форум», ПП «Флюк», ТзОВ «Микулинецький хлібзавод», ТзОВ «РМФ», ТзОВ «Герчак» та визначено динаміку їх функціонування в межах розвитку територіальних громад.

Запропоновано та розглянуто методичний інструментарій визначення адаптивної стратегії розвитку підприємства із врахуванням його ринкової позиції та рівня адаптації, шляхом визначення чотирьох видів адаптивних стратегій розвитку (інноваційної, інвестиційної, ринкової та внутрішньоуправлінської). Кожна із запропонованих стратегій відповідає за певний сегмент розвитку суб'єкта малого підприємництва в досліджуваній галузі, а саме – інноваційна (зосереджується на покращенні продукту підприємства), інвестиційна (сприяє підвищенню інвестиційної привабливості суб'єкта бізнесу), ринкова (відбувається зміна становища підприємства на ринку), внутрішньоуправлінська (акцентується увага на зростанні ефективності управління).

Сформовано структурно-логічну схему визначення адаптивної стратегії розвитку із застосуванням інструментів математичного моделювання, яка складається з п'яти основних етапів. Запропоновано авторську розробку – карту стратегічного розвитку підприємства із виділенням основних етапів реалізації адаптивної стратегії та визначенням її основних напрямів. На основі аналізу карти можна виявити причинно-наслідкові зв'язки між усіма виділеними стратегічними цілями та зрозуміти логіку й спрямування адаптивної стратегії за основними перспективними напрямками розвитку – інновації, ринок, управління, інвестиції.

Здійснено оцінку ефективності стратегічного управління розвитком підприємств регіону малого бізнесу харчової промисловості. Шляхом використання SWOT-аналізу, проведено опис стратегічних характеристик ринкового середовища і виявлених складових потенціалу розвитку

підприємств хлібопекарської галузі Тернопільської області. Проаналізовано зовнішнє середовище обраних хлібопекарських підприємств, внутрішній потенціал хлібозаводів і мініпекарень, що дозволило виявити, що на діяльність досліджуваних підприємств впливають фактори, які можна розглядати як зовнішні можливості для їх розвитку, і фактори, які створюють зовнішні загрози, негативний вплив яких необхідно усувати. Відображено фактори впливу на прибутковість досліджуваних підприємств за допомогою економіко-математичного моделювання, а саме регресійного аналізу.

Визначено основні пріоритети формування економічних стимулів розвитку підприємств малого бізнесу харчової промисловості в умовах децентралізації. Здійснено аналіз фінансових показників територіальних громад Тернопільської області (доходи та видатки загального фонду на одного мешканця, видатки на утримання апарату управління у розрахунку на одного мешканця, рівень дотаційності бюджетів, співвідношення видатків на утримання апарату управління із фінансовими ресурсами територіальних громад, питома вага заробітної плати у видатках загального фонду бюджету територіальних громад, питома вага капітальних видатків у загальному обсязі видатків) задля визначення основних умов діяльності суб'єктів малого бізнесу. Визначено комплекс напрямів і форм державної підтримки підприємств малого бізнесу на місцевому рівні. Охарактеризовано вплив територіальних громад на розвиток малого бізнесу із виокремленням основних його напрямів (політичні, економічні та соціокультурні). Запропоновано структурно-логічну схему розвитку малого бізнесу на регіональному та місцевому рівнях на прикладі Тернопільської області, в основу якої закладено можливість зростання кількості суб'єктів господарювання на ринку для покращення економічного стану регіону, збільшення кількості нових робочих місць для наявного та потенційного трудового населення, максимізації надходжень до місцевого бюджету, збільшення обсягу реалізованої продукції, зростання частки підприємств малого бізнесу в сільській місцевості для активізації підприємницької

ініціативи та залученості до розвитку кожного й обмеження впливу з боку контролюючих органів на суб'єкти господарювання, що в перспективі створить більш сприятливі та довірчі відносини між даними ланками економічної системи.

Удосконалено модель зміни сталої стратегії розвитку на адаптивну на засадах реалізації методу імітаційного моделювання. Визначено етапність імітаційного моделювання при розробці адаптивної стратегії розвитку та описано алгоритм застосування імітаційної моделі адаптивної стратегії на підприємстві малого бізнесу. Встановлено, що макросередовище підприємства малого бізнесу є досить непередбачуваним і може в будь-який момент спровокувати різку зміну поведінки самого підприємства. Відображено процес зміни звичної стратегії розвитку підприємства на адаптивну за допомогою відповідних моделей.

Запропоновано оптимальні конкурентні стратегії для кожного з досліджуваних підприємств хлібопекарської галузі у Тернопільській області, що дало змогу розробити адаптивні стратегічні карти розвитку для кожного з них. Зокрема встановлено, що доцільним є застосування стратегії диференціації, стратегії лідерства у витратах, стратегії фокусування чи стратегії скорочення.

Здійснено порівняльну характеристику базових параметрів сценарного та традиційного підходу до моделювання адаптивних стратегій розвитку. Визначено, що основою сценарного планування є розробка альтернативних сценаріїв розвитку майбутнього кожного підприємства, на основі чого запропоновано такі варіанти сценаріїв, як оптимістичний, песимістичний та реалістичний, які можна використовувати для розвитку хлібопекарської галузі в досліджуваному регіоні. Сформовано сценарії розвитку підприємств малого бізнесу в межах функціонування територіальних громад за допомогою використання критеріїв прийняття рішень в умовах невизначеності, а саме критерію Лапласа (критерій оптимізму), Вальда (критерій песимізму), Севіджа (критерій втрат) та Гурвіца (критерій

песимізму-оптимізму). Запропоновано схему структурної співпраці суб'єктів ринку на місцевому рівні, яка розкриває сутність адаптивної стратегії в розвитку підприємницької діяльності на локальному рівні.

Ключові слова: адаптивна стратегія, децентралізація, імітаційне моделювання, малий бізнес, об'єднана територіальна громада, стратегічні карти, харчова промисловість, хлібопекарська галузь, прийняття рішень.

ABSTRACT

N. Holych. Adaptive development strategies of small businesses in the food industry in a decentralized environment – Qualifying scientific paper, not for publication.

Thesis for a degree of Ph.D in 051 Economics (field of study 05 “Social and Behavioral Sciences”). – Ternopil Ivan Puluj National Technical University of the Ministry of Education and Science of Ukraine, Ternopil, 2021.

The thesis deals with the research, analysis, substantiation of theoretical and methodical provisions, definition and development of scientific and methodological approaches, and practical recommendations on the rational implementation of adaptive development strategies of small food business enterprises in the conditions of decentralization. The scientific generalization of the principles of adaptive development strategies formation is carried out and new types of management strategies in the process of adaptive changes are determined. The thesis examines scientific approaches to the definition of "small business", which focuses on the implementation of entrepreneurial activity, formed and developed based on business ideas proposed by the entrepreneur within the established legal standards of the state. The evolution of small business development in Ukraine is characterized, based on which the normative-legal support of the formation of this sector of the economy is analyzed. The main measures to support small businesses in the stages of exit from the COVID-19 pandemic are outlined, highlighting the main stabilizing areas of development of small businesses and identifying the features of their functioning in the market, adapted to new conditions.

A study of the main processes of administrative-territorial reform in Ukraine revealed that decentralization of power today can improve relations between government and business at the regional and local levels by creating appropriate conditions for cooperation, as they are interdependent in each other's development. New conditions for the functioning of small business have caused the study of the

essence of the concepts "enterprise adaptation" and "adaptive strategy". The first of these definitions is defined by the author as a sustainable process of adaptation, which begins from the moment of creation of the enterprise to the moment of its complete liquidation to ensure efficiency and strategic sustainability through a system of adaptation measures and actions. The second concept is proposed to be considered in the author's interpretation as a strategy aimed at the future development of the enterprise in the uncertainty of the market environment, which provides only the starting project action, the choice of subsequent decisions depends on the results of previous work, and the final effect – from each stage.

The methods of generating adaptive strategies for small business development have been further elaborated. In particular, the methodological tools for choosing the strategy of adaptive development of small businesses in a decentralized environment are given. It proposes the use of the coefficient of adaptive capacity and indicators of the financial condition of the enterprise to determine its adaptive strategy.

A detailed analysis of food industry development trends at the national and regional levels is carried out. The importance of this industry for the country's economy in terms of administrative and territorial reform and the need to ensure food security in crises, such as the COVID-2019 pandemic, are determined. A comparative analysis of the development and functioning of the bakery industry as one of the main activities of the food industry is carried out. It allowed us to determine the structure of this field, as well as the number of small businesses involved in the food industry. The state of small business development in the Ternopil region is analysed, in particular, in the structure of the bakery industry, which allowed us to identify the main priorities and threats for small businesses in the study area. The financial and economic conditions of the bakery enterprises of the Ternopil region (SSB "Forum", PE "Flyuk", LLC "Mykulynetsky bakery", LLC "RMF", LLC "Herchak") are analysed and the dynamics of their functioning within the development of territorial communities is determined.

The methodical tools for the definition of the enterprise's adaptive development strategy are offered and considered. It takes into account its market position and level of adaptation. Four types of adaptive development strategies (innovative, investment, market, and internal management) are defined. Each of the proposed strategies is responsible for a certain segment of small business development in the research area, namely, innovative (focuses on improving the company's product), investment (helps to increase the investment attractiveness of the business), market (changing the company's position in the market), and internally managerial (emphasis is placed on increasing the efficiency of management).

A structural and logical scheme for determining the adaptive development strategy is built using the tools of mathematical modeling. It consists of five main stages. The authoring map of enterprise strategic development with an allocation of the basic stages of the adaptive strategy implementation and definition of its basic directions is offered. Based on the map analysis, it is possible to identify causal links between all selected strategic goals and understand the logic and direction of adaptive strategy in the main promising areas of development: innovation, market, management, investment.

The efficiency of enterprise strategic management of the local food industry small business is estimated. By using SWOT analysis, the strategic characteristics of the market environment and the identified components of the development potential of Ternopil region baking industry enterprises are described. The external environment of the selected bakeries and the internal potential of the bakeries and mini-bakeries were analysed. It revealed that the activities of the studied enterprises are influenced by factors that can be considered as external opportunities for their development and factors that create external threats. The factors influencing the profitability of the studied enterprises are reflected with the help of economic and mathematical modeling, namely regression analysis.

The main priorities of the formation of economic incentives for the development of small business enterprises of the food industry in the conditions of

decentralization are determined. The analysis of financial indicators of the Ternopil region's territorial communities is done to determine the basic conditions of small businesses. The financial indicators include revenues and expenditures of the general fund per capita, expenditures for the maintenance of the administration per capita, the level of budget subsidies, the ratio of expenditures for the maintenance of the administration with the financial resources of territorial communities, the share of wages in expenditures of the general fund of the budget of territorial communities, the share of capital expenditures in the total expenditures. A set of directions and forms of state support for small businesses at the local level has been identified. The influence of territorial communities on the development of small business with the separation of its main directions (political, economic, and socio-cultural) is characterized. A structural and logical scheme of small business development at the regional and local levels is proposed on the example of the Ternopil region. It is based on the possibility of increasing the number of businesses in the market to improve the economic situation in the region, new jobs growth for existing and potential workers, maximizing revenues to the local budget, boosting sales, increasing the share of small businesses in rural areas to intensify entrepreneurial initiative and involvement in the development of each and limit the influence of regulatory authorities on businesses, which in the long run will create a more favorable and trusting relationship between these parts of the economic system.

The model of changing the sustainable development strategy to an adaptive one based on the implementation of the simulation method has been improved. The stages of simulation modeling for the adaptive development strategy are determined and the application algorithm of a simulation model of an adaptive strategy at the small business enterprise is described. It is established that the macro environment of a small business is quite unpredictable and can provoke a sharp change in the behavior of the enterprise at any time. The process of changing the usual strategy of enterprise development to adaptive one with the help of appropriate models is revealed.

Optimal competitive strategies for each of the studied enterprises of the bakery industry in the Ternopil region are offered, which enabled to development of adaptive strategic development maps for each of them. In particular, it has been found appropriate to use a differentiation strategy, a cost leadership strategy, a focus strategy, or a reduction strategy.

A comparative description of the basic parameters of the scenario and the traditional approach to modeling adaptive development strategies is done. It is determined that the basis of scenario planning is the development of alternative scenarios for the future of each enterprise, based on which such scenarios as optimistic, pessimistic, and realistic are proposed. They can be used for the development of the bakery industry in the study region. Scenarios for the development of small businesses within the functioning of local communities are built with the use of criteria for decision-making in conditions of uncertainty, namely the criterion of Laplace (criterion of optimism), Wald (criterion of pessimism), Savage's (criterion of losses), and Hurwitz (criterion of pessimism-optimism). The scheme of structural cooperation of market participants at the local level is proposed, which reveals the essence of the adaptive strategy in the development of entrepreneurial activity at the local level.

Keywords: adaptive strategy, decentralization, simulation, small business, united territorial community, strategic maps, food industry, bakery industry, decision making.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

1. Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації

1.1. Монографії

1. Holych N. (2019). Sensitivity of small business of Ukraine to dynamic changes of the global environment / Business Risk in Changing Dynamics of Global Village 2 (BRCDGV 2019) : Monograph. Edited N. Marynenko, P. Kumar, I. Kramar. Nysa : Publishing Office University of Applied Sciences in Nysa. Ternopol. 2019. Pp.305-311. URL: <http://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/29283>

1.2. Статті у наукових фахових виданнях України, у виданнях, які включені до міжнародних наукометричних баз даних, та в наукових періодичних виданнях іноземних держав

2. N. Holych (2020). Analytical basis for the development of adaptive strategies for the development of small business enterprises. New York. TK Meganom LLC. Innovative Solutions in Modern Science. 7(43). DOI: 10.26886/2414-634X.7(43)2020.10. ISSN 2414-634X. (*Міжнародна представленість та індексація журналу: Crossref (США), International DOI Foundation, CORE (Великобританія), Bielefeld Academic Search Engine (BASE) (Німеччина), ResearchBib (Японія), WorldCat (США), Google Scholar (США), Ulrichs Periodicals Directory (США), Scientific Indexing Services (SIS) (США)*).

3. Голич Н.В., Панухник О.В. Погляд на категорію «малий бізнес» у призмі сучасного бачення та європейських підходів. *Галицький економічний вісник*. Тернопіль: Тернопільський нац. техн. ун-т. 2019. № 3 (58). С. 90-97. URL: <http://galicianvisnyk.tntu.edu.ua/?art=618>. ISSN 2409-8892. (*Міжнародна представленість та індексація журналу: Index Copernicus International SA (Польща), Google Scholar (США), EBSCOhost (США), ULRICHSWEB Global Serials Directory (США)*).

4. Голич Н.В., Панухник О.В. Реалії розвитку малого бізнесу Тернопільщини в умовах інституційної невизначеності. *Інноваційна економіка. Науково-виробничий журнал*. 2019. Тернопіль, № 1-2 (78). С. 162-167. URL:

<http://inneco.org/index.php/innecoua/article/view/25>. ISSN 2309-1533.

(Міжнародна представленість та індексація журналу: Index Copernicus International SA (Польща)).

5. Голич Н.В., Панухник О.В. Процес децентралізації як чинник розвитку бізнес-середовища територіальних громад. *Соціально-економічні проблеми і держава*. – Тернопіль: Тернопільський нац. техн. ун-т. 2019. Вип. 2 (21). С. 112-121. URL: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2019/19hmvstg.pdf>. ISSN 2223-3822. *(Міжнародна представленість та індексація журналу: ULRICHSWEB Global Serials Directory (США), Index Copernicus International SA (Польща), Google Scholar (США), EBSCOhost (США), BASE – Bielefeld Academic Search Machine (Німеччина), Polish Scholarly Bibliography, Ministry of Science and Higher Education (Польща), Cosmos Impact Factor (Німеччина), Global Impact Factor (Австралія), Scientific Indexing Service (США)).*

6. Голич Н.В., Панухник О.В. Особливості використання адаптивного моделювання стратегій розвитку підприємств малого бізнесу в умовах децентралізації. *Часопис економічних реформ. Науково-виробничий журнал*. 2020. Харків, № 3(39). С. 17-29. URL: <https://chasopys.jimdofree.com/%D0%B0%D1%80%D1%85%D1%96%D0%B2-%D0%B2%D0%B8%D0%B4%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F-archive-publications/>. ISSN 2221-8440. *(Міжнародна представленість та індексація журналу: Index Copernicus International SA (Польща), Ulrich's Periodicals Directory (США), Research of Bible (Японія), Scientific Indexing Services (США – Австралія), Google Scholar (США), Crossref, WorldCat, Eurasian Scientific Journal Index, Open Academic Journal Index, International Innovative Journal Impact Factor).*

2. Опубліковані праці апробаційного характеру

7. Голич Н.В., Шепетюк Л.В. Окремі аспекти розвитку інноваційної діяльності малих підприємств на регіональному рівні : матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції «Корпоративні фінанси: проблеми та

перспективи інноваційного розвитку» (Київ, 21 червня 2017 р.). К., КНЕУ. 2017. С. 364-367.

8. Голич Н.В., Панухник О.В. Малий бізнес як стимулююча складова економічного зростання території в умовах децентралізації : матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції «Формування механізму зміцнення конкурентних позицій національних економічних систем у глобальному, регіональному та локальному вимірах» (Тернопіль, 29-30 березня 2018 р.). ТНТУ. Тернопіль: ФОП Паляниця В.А., 2018. С. 107-108.

9. Голич Н.В., Панухник О.В. Розвиток малого бізнесу в Україні : матеріали Міжнародної науково-технічної конференції «Фундаментальні та прикладні проблеми сучасних технологій» (Тернопіль, 22-24 травня 2018 р.). Тернопіль, ТНТУ. 2018. С. 300-301.

10. Голич Н.В., Панухник О.В. Малий бізнес в системі розвитку територіальних громад: закордонний досвід. Актуальні задачі сучасних технологій : зб. тез доповідей міжнар. наук.-техн. конф. Молодих учених та студентів (Тернопіль, 28-29 листоп. 2018 р.) в 3-х томах / М-во освіти і науки України, Терн. націон. техн. ун-т ім. І. Пулюя. Тернопіль : ФОП Паляниця В.А., 2018. Т. 3. С. 154-155.

11. Голич Н.В., Панухник О.В. Державна підтримка трансферу інноваційних процесів в малому бізнесі : матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції «Формування механізму зміцнення конкурентних позицій національних економічних систем у глобальному, регіональному та локальному вимірах» (Тернопіль, 5 квітня 2019 р.). ТНТУ. Тернопіль : ФОП Паляниця В. А., 2019. С. 114-115.

12. Голич Н.В. Державна підтримка розвитку малого бізнесу в Україні та країнах ЄС. Економіка і управління в умовах глобалізації : матеріали VIII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (Кривий Ріг, 15 травня 2019 р.) / М-во освіти і науки України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського. Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2019. С. 384-387.

13. Голич Н.В. Франчайзинг як перспективна модель розвитку малого та середнього бізнесу : матеріали XV наукової конференції Гусятинського

коледжу Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя (Гусятин, 16 травня 2019 р.). Тернопіль : Тернопільський національний технічний університет, 2019. С. 162-164.

14. Голич Н.В. Інноваційний вектор регіонів в умовах децентралізації : матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції «Проблеми формування та розвитку інноваційної інфраструктури» (Львів, 23-25 травня 2019 р.). НУ «ЛП». Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2019. С. 71.

15. Голич Н.В. Особливості просування реформи децентралізації в регіонах України : Proceedings of the 12th International conference «Science and Society» (Hamilton, June 7). Accent Graphics Communication & Publishing. Hamilton, Canada. 2019. Pp. 411-413.

16. Голич Н.В., Панухник О.В. Адаптація як фактор розвитку підприємств малого бізнесу : матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції «Формування механізму зміцнення конкурентних позицій національних економічних систем у глобальному, регіональному та локальному вимірах» (Тернопіль, 31 березня 2020 р.). ТНТУ. Тернопіль : ФОП Паляниця В.А., 2020. С. 45-46.

17. Голич Н.В. Особливості розвитку малого бізнесу в соціальній сфері. Економіка і менеджмент 2020: перспективи інтеграції та інноваційного розвитку : зб. наук. праць Міжнар. наук.-практ. конф., 2-3 квіт. 2020 р. : у 7 т. Дніпро : Видавець Біла К.О., 2020. С. 60-61.